

POINTS TO REMEMBER

(1) वार्तालाप

Conversation

- वार्तालाप तैयार करने के लिए दिए गए प्रसंग का आशय समझकर प्रसंगानुकूल वार्तालाप तैयार करना है।
- वार्तालाप की शैली अनौपचारिक होता है।
- पूर्ण वाक्य की ज़रूरत नहीं। आशय व्यक्त करने के लिए शब्द, वाक्यांश आदि भी हो सकते हैं।
- भाषा सरल एवं संदर्भानुकूल हो।
- कल्पना के सहारे आकर्षक बनाने का प्रयत्न करें।

कुल 8 अंक। पाठ-पुस्तक ध्यान से पढ़ें तो पूरे अंक ज़रूर मिलेगा।

സംഭാഷണം

- സംഭാഷണം തയ്യാറാക്കുവാൻ വേണ്ടി തന്നിരിക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിന്റെ ആശയം മനസ്സിലാക്കി സന്ദർഭോചിതമായി സംഭാഷണം തയ്യാറാക്കണം.
- സംഭാഷണശൈലി അനൗപചാരികമായിരിക്കണം
- പൂർണ്ണവാക്യമാകണമെന്നില്ല ആശയം വ്യക്തമാക്കുന്നതിനുകുന്ന വാക്കുകളോ, വാക്യാംശങ്ങളോ ആകാം.
- ഭാഷ ലളിതവും സന്ദർഭോചിതവും ആയിരിക്കണം.

(2) पत्र-लेखन

Letter Writing

(1) पारिवारिक पत्र

- पत्र के ऊपर दायीं ओर स्थान और तारीख अनिवार्य है।
- दिए गए प्रसंग के अनुसार, जिसको पत्र लिखा जाता है, उसी के अनुरूप संबोधन करना है।
- कलेवर में वे बातें आती हैं, जो प्रेषक बताना चाहता है।
- फिर स्वनिर्देश होता है।
- उसके नीचे हस्ताक्षर व नाम होता है।
- बायीं ओर पत्र पानेवाले की पता।

कभी-कभी पाठ-पुस्तक के प्रसंग के अनुसार पारिवारिक पत्र लिखने के लिए प्रश्न पूछे जाते हैं। 8 अंक का प्रश्न होगा।

पत्र	संबोधन	अभिवादन	स्वनिर्देश
बड़ों के नाम (माता-पिता, बड़े भाई-बहन, अध्यापक आदि)	पूज्यवर आदरणीय माननीय	सादर प्रणाम नमस्ते नमस्कार	आपका सदैव आज्ञाकारी भवदीय कृपाकांक्षी स्नेहाकांक्षी
मित्र	प्रिय मित्र प्रिय सहेली	नमस्ते	तुम्हारा अभिन्न मित्र
अपने से छोटे	प्रिय प्यारे	सुखी रहो	तुम्हारा शुभचिंतक तुम्हारा शुभाकांक्षी
पति या पत्नी	प्रियवर प्रियतम	सरस्नेह	तुम्हारा ही, तुम्हारी ही आपकी अभिन्न हृदया

കുത്ത്

- കുത്തിന്റെ മുകളിൽ വലതുവശത്ത് സ്ഥലവും തീയതിയും എഴുതണം.
- തന്നിരിക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിനനുസരിച്ച്, ആർക്കൊന്നോ കുത്ത് എഴുതുന്നത് അതിനനുസരിച്ച് സംബോധന എഴുതണം.
- ഉള്ളടക്കമായി , എന്താണ് പറയാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്, അതാണ് എഴുതേണ്ടത്.
- സന്ദർഭം അനുസരിച്ച് സ്വനിർദ്ദേശം എഴുതണം
- അതിനുതാഴെ എഴുതുന്നയാളിന്റെ ഒപ്പും പേരും.
- ഇടതുവശത്ത്, ആർക്കൊന്നോ കത്തെഴുതുന്നത് അയാളുടെ പേരും അഡ്രസ്സും എഴുതണം.

(2) सूचना का अधिकार पत्र

पहले इकाई के पाठ 3 देखे।

Right Information Letter

(3) संक्षेपण

Summrizing

- संक्षेपण लिखने के लिए दिए गए गद्यांश ध्यान से पढ़ें।
- गद्यांश का आशय समझकर अपनी भाषा में लिखना है।
- नई बात नहीं जोड़ी जाती।
- पुनरुक्ति, उदाहरण, वर्णन, प्रश्न, कथन आदि छोड़ दें।
- सरल भाषा का प्रयोग हो।
- उचित शीर्षक दें।

कुल 6 अंक का प्रश्न होगा।

സംക്ഷേപണം

- സംക്ഷേപണം ചെയ്യുന്നതിനു വേണ്ടി തന്നിരിക്കുന്ന ഗദ്യഭാഗം ശ്രദ്ധയോടെ വായിച്ച് ആശയം മനസ്സിലാക്കുക.
- പുതിയ കാര്യങ്ങൾ ചേർക്കരുത്.
- ആവർത്തനം, ഉദാഹരണം, വർണ്ണന, ചോദ്യം, പ്രസ്താവന മുതലായവ ഒഴിവാക്കുക.
- ഭാഷ ലളിതമായിരിക്കണം
- ഗദ്യഭാഗത്തിന്റെ ആശയം മനസ്സിലാക്കി സ്വന്തം ഭാഷയിൽ എഴുതണം.
- ഉചിതമായ ശീർഷകം നൽകുക.

(4) ട്രേഡി

Diary

- प्रश्न पत्र में दिए गए प्रसंग अच्छी तरह समझकर डायरी लिखना है।
 - दिन और तारीख का निक्क हो।
 - आत्मनिष्ठ भाषा का प्रयोग हो।
 - स्वाभाविकता और संक्षिप्तता हो।
 - अपनी जीवन के खास अनुभवों का निक्क हो।
- कुल 7 या 8 अंक का प्रश्न होगा।

HSSLIVE.IN

ഡയറി

- തീയതിയും, ദിവസവും രേഖപ്പെടുത്തണം.
- ആത്മനിഷ്ഠമായ ഭാഷയിൽ എഴുതണം.
- സ്വാഭാവികതയും സംക്ഷിപ്തതയും ഉണ്ടാവണം
- ജീവിതത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട സംഭവങ്ങൾ പരാമർശിക്കണം.

(5) വിജ്ഞാപന

Advertisement

- नई वस्तुएँ, सेवाएँ आदि का सूचना देकर लोगों का ध्यान आकृष्ट करना। ग्राहकों पर उसके प्रति रुचि एवं विश्वास उत्पन्न करके उसे खरीदने या अपनाने की प्रेरणा देना।
 - संक्षिप्त और आकर्षक हो।
 - विज्ञापित वस्तु या सेवा की खूबियों का निक्क हो।
 - चित्र, शीर्षक आदि से आकर्षक बना दें।
 - सरल, प्रवाहमयी भाषा का प्रयोग हो।
- कुल 7 का प्रश्न होगा।

HSSLIVE.IN

വിജ്ഞാപനം

പുതിയ വസ്തുക്കൾ സേവനങ്ങൾ മുതലായവയുടെ വിവരം നൽകി ജനങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധ ആകർഷിക്കുക. ഉപഭോക്താവിന് വസ്തുക്കളോട് താൽപര്യവും വിശ്വാസവും സൃഷ്ടിച്ച് സ്വന്തമാക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു.

- സംക്ഷിപ്തവും ആകർഷകവും ആകണം.
- പരസ്യപ്പെടുത്തേണ്ട വസ്തുവിന്റെ ഗുണങ്ങളെക്കുറിച്ച് പരാമർശിക്കണം.
- ചിത്രം, ശീർഷകം മുതലായവകൊണ്ട് ആകർഷകമാക്കണം.
- ലളിതവും ഒഴുക്കുള്ളതുമായ ഭാഷ ഉപയോഗിക്കണം.

(6) आत्मकथा

Autobiography

- आत्मकथा स्वयं लिखी जाती है। इसलिए ही घटनाओं को अपनी दृष्टि से देखना है।
- सहज और स्वाभाविक हो।
- आत्मनिष्ठ भाषा का प्रयोग हो।
- उचित शीर्षक दें।

कुल 8 अंक का प्रश्न होगा।

ആത്മകഥ

- ആത്മകഥ സ്വന്തമായി എഴുതുന്നു. സംഭവങ്ങളെ സ്വന്തം കാഴ്ചപ്പാടോടെ അവതരിപ്പിക്കണം
- സഹജവും സ്വാഭാവികവും ആയിരിക്കണം.
- ആത്മനിഷ്ഠമായ ഭാഷയായിരിക്കണം
- ഉചിതമായ ശീർഷകം നൽകണം

(7) चरित्रगत विशेषताएँ

Character Sketch

- प्रश्न पत्र में दी गई प्रसंग को ध्यान से पढ़कर आशय ग्रहण करें।
- पात्र के चरित्र की विशेषताएँ पर ध्यान रखें।
- पात्र के चरित्र की विशेषताओं को संक्षिप्त रूप में लिखने का प्रयास करें।
- विशेषताओं को वाक्य या सरल शब्दों में लिखने का प्रयास करें।
- प्रमुख रूप से 'जुलूस' के पात्रों के चरित्र लिखने के लिए प्रश्न पूछी जाती है। फिर भी अन्य गद्य पाठों को भी ध्यान से पढ़ना है।

कुल 4 अंक का प्रश्न होगा। पात्र की चरित्रगत विशेषताएँ समझकर चार या चार से अधिक विशेषताएँ लिखें तो पूरे अंक ज़रूर मिलेगा।

സ്വഭാവ സവിശേഷതകൾ

- ചോദ്യപേപ്പറിൽ തന്നിരിക്കുന്ന സന്ദർഭം ശ്രദ്ധയോടെ വായിച്ച് മനസ്സിലാക്കുക. കഥാപാത്രത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിലെ സവിശേഷതകൾ മനസ്സിലാക്കുക. സ്വഭാവ സവിശേഷതകൾ സമക്ഷിപ്തമായി എഴുതുവാൻ ശ്രമിക്കുക.

- कुछ प्रमुख चरित्रगत विशेषताएँ

परिश्रमी मेहनती - പരിശ്രമിക്കുന്നവൻ/കഠിനാധ്വാനി

ईमानदारी - സത്യസന്ധൻ साहसी - ധൈര്യശാലി

देशरत्नेही - ദേശസ്നേഹി देश द्रोही - ദേശദ്വേഷി

परोपकारी - മറ്റുള്ളവർക്ക് ഉപകാരം ചെയ്യുന്നവൻ

निष्ठूर - ക്രൂരൻ निडर - ആരെയും ഭയക്കാത്തവൻ

चालाकी - Cleverness डरपोक - ഭീരു

आज्ञाकारी - അനുസരണ ശീലമുള്ളവൻ

आत्मविश्वासी - ആത്മവിശ്വാസമുള്ളവൻ

क्षमाशील - ക്ഷമാശീലൻ पश्चातापग्रस्त - പശ്ചാത്താപവിവശൻ

ईर्ष्यालु - Jealousy समझदार - വിവേകി

घमंडी - അഹങ്കാരി दयालु - Mercifu

(8) फिल्मी समीक्षा

- किसी भी फिल्म के गुण-दोष का विवेचन है- फिल्मी समीक्षा।
- किसी मनपसंद फिल्म की समीक्षा लिखना है।
- फिल्म का कथासार, पात्र, निदेशक की भूमिका, पटकथा, संवाद, छायांकन, संपादन, गीत आदि की संक्षिप्त चर्चा करके उस फिल्म की समग्रता पर अपना दृष्टिकोण व्यक्त करना है।
- 8 अंक का प्रश्न है। पाठ पुस्तक में 'ब्लैक' की समीक्षा दी गई है। उसे या अन्य किसी फिल्म की समीक्षा ध्यान से पढ़ें तो ज़रूर 8 अंक मिलेगा।

സിനിമ നിരൂപണം

മനസ്സുനീനിഷ്ടപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും സിനിമയുടെ നിരൂപണം എഴുതണം.

സിനിമയുടെ കഥ, പാത്രങ്ങൾ, ഡയറക്ടറുടെ role , തിരക്കഥ, സംഭാഷണം, ഛായാഗ്രഹണം, എഡിറ്റിംഗ്, ഗീതം മുതലായവയെക്കുറിച്ച് ചുരുക്കി എഴുതി, അതിനെക്കുറിച്ച് സ്വന്തം കാഴ്ചപ്പാട് വ്യക്തമാക്കുക.

8 മാർക്കിന്റെ ചോദ്യം പാഠപുസ്തകത്തിൽ ബ്ലാക്ക് എന്ന സിനിമയുടെ നിരൂപണം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അതോ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റേതെങ്കിലും സിനിമയുടെയോ നിരൂപണം നന്നായി പഠിച്ചാൽ മുഴുവൻ മാർക്കും നേടാൻ കഴിയും.

(9) संपादकीय

Editorial

‘संपादकीय’ समाचार पत्र या किसी पत्रिका का अभिमत प्रकट करनेवाला लेख है, जो मुख्य रूप से संपादक लिखा जाता है। समकालीन समस्याओं और घटनाओं पर लिखी जाती है।

- विषय या समस्या केंद्रित हो।
- विषय या घटना के मर्म को छूटे बिना संक्षिप्त रूप में प्रकट करें।
- समस्या के विभिन्न कारणों की प्रस्तुति हो।
- समस्या से संभावित हल को ढूंढ निकालें और सरल शब्दों में प्रकट करें।
- सहज, स्वाभाविक एवं संक्षिप्त हो।
- विषयोचित आकर्षक शीर्षक दें।
- रोचक, पठनीय एवं अत्यंत प्रभावशाली हो।
- पत्र या पत्रिका का नाम, तारीख व दिन का निशान हो।

कुल 8 अंक का प्रश्न होगा।

എഡിറ്റോറിയൽ

എഡിറ്റോറിയൽ ദിനപത്രത്തിന്റെയോ മറ്റു പത്രമാസികകളുടെയോ അഭിപ്രായം വ്യക്തമാക്കുന്ന ലേഖനമാണ്. പ്രധാനമായും എഡിറ്റർ തന്നെയാണ് എഴുതുന്നത്. ആനു കാലിക പ്രസക്തിയുള്ള പ്രശ്നങ്ങളും സംഭവങ്ങളും അടിസ്ഥാനമാക്കി എഡിറ്റോറിയൽ എഴുതുന്നു.

- സഹജവും സ്വാഭാവികവും ആകണം
- വിഷയമോ, പ്രശ്നങ്ങളോ കേന്ദ്രീകരിച്ച് തയ്യാറാക്കണം
- പ്രശ്നങ്ങളുടെ വിവിധ കാരണങ്ങളെക്കുറിച്ച് പരാമർശിക്കണം
- പ്രശ്ന പരിഹാരത്തിനുള്ള നിർദ്ദേശം അനിവാര്യം
- സംക്ഷിപ്തമായിരിക്കണം

- ആകർഷകമായ ശരീരഘടന അനിവാര്യം
- ദിനപത്രത്തിന്റേയോ മാസികയുടേയോ പേരും, തീയതിയും ദിനവും എഴുതണം.

(10) കവിതാ संबंधी प्रश्न

Poem based question

पाठ-पुस्तक के किसी एक कविता के कुछ पंक्तियाँ देकर, उसमें से चार प्रश्न भी दी जाती हैं। चौथा प्रश्न कविता या कवितांश की आस्वादन टिप्पणी लिखने के लिए होगा। समानार्थी शब्द लिखने के लिए भी प्रश्न पूछा जाएगा। कुल 10 अंक।

- पाठ-पुस्तक के चार कविताएँ-मधुक्तु, चाँद और कवि, पत्थर की बेंच और कहना नहीं आता-ध्यान से पढ़ें।
 - दिए गए कवितांश का आशय ग्रहण करें।
 - प्रश्नों के उत्तर सरल वाक्यों या वाक्यांशों में लिखें।
 - अपने दृष्टिकोण में विचारों का समर्थन करें।
- कुल दस अंक। पाठ-पुस्तक की कविताएँ ध्यान से पढ़ें तो पूरे अंक जरूर मिलेगा।

കവിത സംബന്ധിച്ച ചോദ്യങ്ങൾ

പാഠപുസ്തകത്തിലെ ഏതെങ്കിലും കവിതാഭാഗത്തിൽ നിന്നും 4 ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കും നാലാമത്തെ ചോദ്യം കവിതയുടെയോ കവിതാഭാഗത്തിന്റേയോ ആസ്വാദനക്കുറിപ്പ് തയ്യാറാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണ്. സമാനമായ അർത്ഥം വരുന്ന പദങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള ചോദ്യങ്ങളും ഉണ്ടാകാം. ആകെ 10 മാർക്ക്.

- പാഠപുസ്തകത്തിൽ 4 കവിതകളുണ്ട്--മധുക്ത, ചാँद और कवि, पत्थर की बेंच और कहना नहीं आता- ശ്രദ്ധയോടെ പഠിച്ചാൽ തീർച്ചയായും മുഴുവൻ മാർക്കും ലഭിക്കും.
- കവിതാഭാഗത്തിന്റെ ആശയം ഗ്രഹിക്കുക.
- ചോദ്യങ്ങളുടെ ഉത്തരം വാക്യങ്ങളോ വാക്യാംശങ്ങളോ ആയി എഴുതണം
- സ്വന്തം കാഴ്ചപ്പാടിൽ അഭിപ്രായങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുക.

(11) दोहा संबंधी प्रश्न

पाठ-पुस्तक में कबीरदास के पाँच दोहे दिए हैं। उनमें से किसी एक दोहा देकर दो प्रश्न भी दी जाती है। दूसरा प्रश्न दोहे का भावार्थ लिखने के लिए होगा। (4 अंक)। दोहे का आशय एवं शब्दार्थ पूर्ण रूप से ग्रहण करें।

- दोहे का आशय ग्रहण करें।
 - अपने दृष्टिकोण में विचारों का समर्थन करें।
- ध्यान से लिखें तो पूरे अंक जरूर मिलेगा।

(12) पारिभाषिक शब्दावली

Technical terms

- अंग्रेजी शब्दों के लिए हिंदी पारिभाषिक शब्द कोष्ठक से चुनकर लिखना है। ग्यारहवीं कक्षा के पाठ-पुस्तक की पृष्ठसंख्या 94 में जो पारिभाषिक शब्द दिए गए हैं, उसे पूर्ण रूप से पढ़ना चाहिए। किसी 6 प्रश्न पूछे जाती हैं। कुल 6 अंक। ध्यान से चुनकर लिखें तो पूरे अंक जरूर मिलेगा।

സാങ്കേതിക പദങ്ങൾ

- ഇംഗ്ലീഷ് വാക്കുകളുടെ സമാനമായ ഹിന്ദി വാക്കുകൾ ബ്രായ്ക്കറ്റിൽ നിന്നും തിരഞ്ഞെടുത്ത് എഴുതുന്നതിനുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കാം. പതിനൊന്നാം ക്ലാസ്സിലെ പാഠപുസ്തകത്തിന്റെ 94-ാം പേജിലെ സാങ്കേതിക പദങ്ങൾ മുഴുവനായും പഠിക്കണം. ഏതെങ്കിലും 6 വാക്ക് ചോദിക്കും. (ആകെ 6 മാർക്ക്) ശ്രദ്ധയോടെ എഴുതിയാൽ മുഴുവൻ മാർക്കും തീർച്ചയായും ലഭിക്കും.

(13) निबंध लेखन

Essay Writing

समकालीन विषयों पर निबंध तैयार करनी है। विषय से संबंधित सहायक बिंदु भी दी जाती है। आशय ग्रहण करके सूचनाओं का विकास करके गद्य रूप में लिखना चाहिए। अंत में उपसंहार होना चाहिए।

- भूमिका, स्पष्टीकरण और उपसंहार हो।
- सहायक बिंदुओं का विकास करके अनुच्छेद तैयार करें।
- क्रमवद्ध हो।
- उचित शीर्षक दें।

ഉപന്യാസം

ആനുകാലിക പ്രസക്തിയുള്ള വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഉപന്യാസം തയ്യാറാക്കണം. വിഷയം സംബന്ധിച്ച് സഹായകരമായി കുറച്ച് വസ്തുതകൾ നൽകിയിരിക്കും. അവയുടെ ആശയം ഗ്രഹിച്ച് സൂചനകളെ വികസിപ്പിച്ച് ഗദ്യരൂപത്തിൽ എഴുതണം അവസാനം സമാപ്തിയും എഴുതണം.

- ആമുഖവും, വിശദീകരണവും സമാപ്തിയും അനിവാര്യം
- സഹായക ബിന്ദുക്കളെ വികസിപ്പിച്ച് ഖണ്ഡിക തയ്യാറാക്കണം
- ക്രമമായിരിക്കണം.

(14) अनुवाद

Translation

अंग्रेजी में दिए गए वार्तालाप ध्यान से पढ़कर आशय समझकर हिंदी में अनुवाद करें। कठिन शब्दों का हिंदी शब्द प्रश्न पत्र में दी जाती है।

- लक्ष्य भाषा की शैली समझकर अनुवाद करें।
- कुल 6 अंक।

തർജ്ജമ

ഇംഗ്ലീഷിൽ തന്നിരിക്കുന്ന സംഭാഷണം ശ്രദ്ധയോടെ വായിച്ച് ആശയം മനസ്സിലാക്കി ഹിന്ദിയിലേക്ക് തർജ്ജിമ ചെയ്യുക. കഠിനമായ പദങ്ങളുടെ ഹിന്ദി വാക്കുകൾ ചോദ്യപേപ്പറിൽ തന്നിരിക്കും.

- ലക്ഷ്യ ഭാഷയുടെ ശൈലി മനസ്സിലാക്കി തർജ്ജിമ ചെയ്യണം

(6 മാർക്ക്)

(15) रपट

Report

- किसी घटना का रोचक तथा यथातथ्य वर्णन है।
 ➤ स्थान व तारीख का जिक्र हो।
 ➤ संक्षिप्त, स्पष्ट और पूर्ण हो।
 ➤ विषयोचित आकर्षक शीर्षक दें।

HSSLIVE.IN